

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡ. ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΙΝ.

Ματ. 1,
20.

ΜΕΤΑΞΥ τῶν ἄλλων ἀρετῶν, ὅσαι κατε-
στόλιζον τὴν ἁγίαν ψυχὴν τοῦ τρισμακα-
ρίου Ἰωσήφ, ἐξόχως ὑπερέλαμψεν ἐν ταῖς
ἔργοις αὐτοῦ τῆς ὑπακοῆς ἢ ἀρετῆ. Κα-
τ' ὄναρ ἐφάνη εἰς αὐτόν ὁ ἄγγελος, καὶ
ὅταν παραχθῆις ἐζήτησεν ἀπολύσαι ἀπὸ
τῆς οἰκίας αὐτοῦ τὴν μνηστευθεῖσαν αὐτῷ
ἄειπάρθενον Μαριάμ, καὶ ὅταν ἐκέλευσεν
αὐτῷ ἵνα φύγη εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὰ ἐν
τῷ ὄνειρῳ ὀράματα ἐφανέρωσαν εἰς αὐτόν
πράγματα ἀσυνήθη, παράδοξα καὶ ἀνή-
κουστα. « Τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθέν,
» ἔλεγεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος, ἐκ πνεύματος
» ἐστὶν ἁγίου »· ~~πράγματα κοπιαστικὰ~~
καὶ κινδυνώδη καὶ δύσκολα· φυγὴ ἀπὸ
τῆς πατρίδος εἰς τὴν ξένην γῆν, τὴν
Αἴγυπτον, καὶ φυγὴ μετὰ φόβου καὶ
τρόμου διὰ τὸν διωγμὸν τοῦ βασιλέως
Ἡρώδου, ὅστις ἐζήτηι τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.
Ἄλλος ἄνθρωπος δυσκολοῦπότακτος ὑπώ-
πτειεν, ὅτι ἐκείνα τὰ ὀράματα ἦσαν φιλά
ὄνειρα, ἐδίσταζε περὶ τῆς τούτων ἐκβάσεως,
ἀντέλεγε προφασιζόμενος τὴν δυσκολίαν,
οὐκ ἐπέθειτο, οὐδὲ ὑπήκουε τόσον ἐπιμε-
λῶς καὶ προθύμως· ὁ δὲ δίκαιος ἄνθρωπος,
ὁ Ἰωσήφ, οὐδὲ ὑποψίαν ἔλαβεν, οὐδὲ λόγον

ἐναντίον εἶπεν, οὐδὲ δισταγμὸς εἰσέει-
εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀλλ' ἔχων ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ τῆς ὑπακοῆς τὸν θησαυρόν,
ἀνυπόπτως καὶ εὐπειθῶς καὶ ἀδιστακτως
ἐτέλεσεν εὐθὺς ὅσα ὁ ἄγγελος προσέταξεν
αὐτῷ. Διὰ ταύτην δὲ τὴν ἀρετὴν ἐκλέχθη
ἐκ παντός τοῦ κόσμου, ὡς ἄξιος καὶ ἐπιτή-
δειος, ἵνα χρηματίσῃ καὶ φύλαξ τῆς ἁγίας
παρθένου, καὶ ὑπηρέτης τοῦ μεγάλου μυστη-
ρίου τῆς ἐνανθρωπίσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Πολλοὶ νομίζουσιν, ὅτι ἡ ὑπακοὴ ἐστὶν
ἀρετὴ μικρά, καὶ ὅτι οὐκ ἐστὶν οὐδὲ ἀναγ-
καίᾳ πρὸς τὴν σωτηρίαν παντός ἀνθρώπου,
~~οὐδὲ πρόξενος μεγάλων ἀνταποδόσεων καὶ~~
βραβείων· καὶ ὁμως ἡ ὑπακοὴ ὑπερβαίνει
πᾶσαν προσφορὰν καὶ θυσίαν, καὶ πᾶσαν
ὀλοκαύτωσιν· καὶ ὁμως ἡ ὑπακοὴ μόνη
ἐδυνήθη νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν θεόν, καὶ νὰ ἀνα-
βιδιάσῃ τὴν ἀνθρώπινον φύσιν εἰς τὸ ὑπερ-
βάλλον τῆς θείας δόξης. Ἀκούσασε πόσον
φανερὰ παρέστησεν ἐκείνο, ὅπερ λέγω,
αὐτὸ το πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος
τοῦ προφήτου Δαβὶδ· θυσίαν νομικὴν,
λέγει ὁ σεσαρκωμένος λόγος πρὸς τὸν θεόν
καὶ πατέρα αὐτοῦ, « Θυσίαν καὶ προσφο-
» ρὰν οὐκ ἠθέλησας, ἀλλ' εὐδόκησας ἵνα

Ψαλ. 39,
7.

ἐγὼ σαρκωθῶ ὑπὲρ τῆς ἀμαρτίας τοῦ κόσμου. « Σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι »· σύ, λέγει, ὑπὲρ τῆς ἀμαρτίας τοῦ κόσμου ὁλοκαυτώματα οὐκ ἐζήτησας, ἀλλ' ἠθέλησας τὴν ὑπακοήν μου· ἰδοὺ λοιπὸν ἐγὼ ὑποτάσσομαι εἰς τὸ θέλημά σου, καθὼς διαλαμβάνει περὶ ἐμοῦ ἡ περιλήψις παντός προφητικοῦ βιβλίου. « Τότε εἶπον, Ἴδου ἤκου·

Ψαλ. 39,
10, 11.

» Ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου, ὁ θεὸς μου, ἠδουλήθην ». Ἐπλήρωσε δὲ ἀληθῶς ὁ θεάνθρωπος τοῦ θεοῦ καὶ πατρός αὐτοῦ τὸ θέλημα, « Γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ ».

Φιλιπ. 2,
8, 9.

Δι' αὐτὴν δὲ τὴν ὑπακοήν ὑπερουψώθη καὶ ὑπερδοξάσθη ἡ ἀνθρώπινος αὐτοῦ φύσις. « Διὸ καὶ ὁ θεὸς » αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα ». Ἐδειξε δὲ τὴν τελειότητα τῆς ὑπακοῆς ὁ θεάνθρωπος, ὑποταχθεὶς οὐ μόνον εἰς τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν βουλήν τῶν ἀνθρώπων· διότι καὶ εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ ἔδειξε πᾶσαν εὐπειθειαν καὶ ὑπακοήν.

Λουκ. 2,
51.

« Καὶ κατέβη, λέγει ὁ θεηγόρος Λουκᾶς, μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν » εἰς Ναζαρέτ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς ». Οὐαὶ ἡμῖν! ὁ πανυπερτέλειος καὶ παντοδύναμος καὶ παντεξούσιος θεὸς ὑπετάγη καὶ εἰς αὐτὸ τὸ πλάσμα αὐτοῦ, ἡμεῖς δὲ οἱ ἔμπαθεῖς καὶ εὐτελεῖς καὶ ἀδύνατοι οὐδὲ εἰς τὰς συμβουλάς τῶν φρονιμωτέρων συναδελφῶν, οὐδὲ εἰς τὰς ἐπιταγὰς τῶν ἀρχόντων καὶ προεστώτων ὑποτασσόμεθα.

Ἀναβιβάσατε νῦν τὸν νοῦν ἡμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἴδετε ποία ἦν ἡ ἐκεῖ κατάστασις εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δημιουργίας

τοῦ κόσμου· ἐκεῖ ἦσαν πᾶσαι αἱ ἐπουράνιαι ταξιαρχίαι, ὅσας ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς ἐποίησε, πνεύματα νοερά, οὐσίαι αἰῶλοι, φῶτα δεύτερα τῆς πρώτης λαμπρότητος· ἐκεῖ ἐλαμπεν ἡ ἡσυχία, ἐκεῖ ἐβασίλευεν ἡ εἰρήνη, ἐκεῖ περιήσραπτεν ἡ δόξα καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἡ θεία μακαριότης· ἐπειδὴ ἐκεῖνα τὰ ἅγια πνεύματα εἶχον ἀφιερωμένον ὅλον τὸν νοῦν εἰς τὸν θεόν, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐμελέτων εἰμὴ τὴν εὐπειθῆ καὶ ὑπήκοον λατρείαν τοῦ δημιουργοῦ αὐτῶν καὶ δεσπότου· ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἐκεῖ, φεῦ τῆς συμφορᾶς! θόρυβος, ταραχὴ, καὶ σύγχυσις. Πόθεν δὲ τοῦτο;—ἐκ τῆς ἀνυποταξίας τοῦ ἑωσφόρου! αὐτός, ἀπορρίψας τὸν γλυκύτατον τῆς ὑποταγῆς ζυγόν, ἠθέλησεν ἵνα ἀναβῆ ἑπάνω πάντων τῶν ἀγγελικῶν ταγμάτων, καὶ κατασταθῆ ὁμοῖος τῷ θεῷ. « Ἀναβή- » σομαι, εἶπεν, ἑπάνω τῶν νεφῶν, ἔσομαι ὁμοῖος τῷ ὑψίστῳ »· καὶ αὐτὸς μὲν, σατανᾶς γενόμενος, ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, τὸ δὲ τρίτον μέρος τῶν ἀστέρων, ἤγουν τῶν ἀγγέλων, πλανηθὲν ὑπ' αὐτοῦ, ἔπεσε μετ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατεκρημνίσθη εἰς τὴν γῆν. « Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ » σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ».

Ἡσ. 14,
14.

Αποκ. 18,
18.

Αποκ. 12,
4.

Εἰσέλθετε νῦν διὰ τοῦ νοός ἡμῶν εἰς τὸν παράδεισον· ἐκεῖ ὠραιότητες καὶ κάλλη πάντερπνα, ἐκεῖ τρυφή καὶ χαρὰ διηνεκῆς, ἐκεῖ ἡσυχία πάντων τῶν παθῶν βαθυτάτη καὶ πνευματικὴ ἐργασία τῶν θειῶν ἐννοιῶν, ἐκεῖ ἡ συναναστροφή τῶν ἀγγέλων, ἡ συνομιλία μετὰ τοῦ θεοῦ, ἡ μακαρία ζωὴ, καὶ ἡ θεία χάρις, καὶ ἡ ἀληθῆς ἀνάπαυσις. Ταῦτα πάντα ἔδωκεν

ὁ θεὸς εἰς τοὺς δύο προπάτορας ἡμῶν, πλὴν ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἐντολήν, ἵνα δοκιμάσῃ τὴν ὑπακοὴν τῆς αὐτοπροαιρέτου γνώμης αὐτῶν. Καὶ ἐν ὧσιν μὲν αὐτοὶ ὑπήκουον εἰς τὴν ἐντολήν, ἀπελάμβανον πάντων τῶν ἐν τῷ παραδείσῳ ἀγαθῶν· ὅταν δέ, ἀπλώσαντες τὰς χεῖρας εἰς τὸ ξύλον τῆς παρακοῆς, ἔφαγον ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ, τότε, ὦ, πόσον πλήθος συμφορῶν περιεκύκλωσεν αὐτούς! τότε εὐθὺς ἦλθεν ὁ θάνατος τῆς ψυχῆς, ἤγουν ὁ χωρισμὸς τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ· τότε εὐθὺς ἠκολούθησεν ἡ ἐξορία ἐξ ἐκείνου τοῦ μακαρίου τόπου εἰς ταύτην τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν κατοικοῦμεν· ἐξορία, λέγω, εἰς ταύτην τὴν γῆν, ἣτις βλαστάνει ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἤγουν πάσης θλίψεως καὶ στενοχωρίας καὶ ἀνάγκης· εἶδος· εἰς αὐτὴν ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου ἐσθίομεν τὸν ἄρτον, εἰς αὐτὴν ὡς ἄγρια θηρία ἐξηγέρθησαν καθ' ἡμῶν τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, τὰ πάθη τοῦ σώματος, τὰ πάθη τοῦ κόσμου, τὰ πάθη τοῦ διαβόλου, τὰ ὁποῖα καὶ πικρὰν καὶ ὀδυνηρὰν ποιοῦσι τὴν ἀθλίαν ἡμῶν ζωὴν· ἐν λύπαις γεννώμεθα, καὶ ἐν λύπαις τελευταῖον ἀποθνήσκομεν. Μία ἀρετὴ, ἡ ὑπακοή, ἔφερεν εἰς τὸν ἄνθρωπον πᾶσαν εὐτυχίαν καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ· μία ἁμαρτία, ἡ παρακοή, ἐπεσώρευεν εἰς τὸν ἄνθρωπον πᾶσαν δυστυχίαν καὶ πάντα τὰ κακά.

Βλέπομεν τοῦτο ὀφθαλμοφανῶς, καὶ αἰσθανόμεθα διὰ πασῶν τῶν αἰσθήσεων. Εἴσελθε εἰς μίαν πολυάριθμον οἰκίαν· εἰάν ὁ μὲν οἰκοδεσπότης ὑποτάσσεται εἰς τοῦ θεοῦ τὰ προστάγματα, οἱ δὲ συγγενεῖς καὶ

οἱ δούλοι εἰς τὸν οἰκοδεσπότην, βλέπετε εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην ἀγάπην καὶ συμφωνίαν μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἀνατροφὴν καὶ παιδαγωγίαν τῶν τέκνων ἐπιμετην καὶ καλήν, προθυμίαν εἰς τοὺς δούλους, καὶ ἐπιμέλειαν, τάξιν καὶ εὐπρέπειαν εἰς πᾶσαν τὴν οἰκονομίαν· εἰάν δὲ ὁ μὲν οἰκοδεσπότης παραβαίη τοῦ θεοῦ τὰς ἐντολάς, οἱ δὲ συγκατάκοι οὐδεμίαν ὑπακοὴν δεικνύουσιν εἰς αὐτόν, ἐκεῖ βλέπετε καὶ τοὺς συζύγους ἀσυμφώνους καὶ μαχομένους, καὶ τὰ τέκνα ἀπαιδευτὰ καὶ ἄτακτα, καὶ τοὺς δούλους ἐλαττωμάτων καὶ ἀμελείας πλήρεις, καὶ πᾶσαν τὴν τοῦ οἴκου οἰκονομίαν ἡμελημένην καὶ ἐφθαρμένην. Εἴσελθε εἰς τὴν ἐκκλησίαν· εἰάν ὁ προεστὼς κατασταθῇ παράδειγμα τῆς πρὸς θεὸν ὑπακοῆς, οἱ δὲ λοιποὶ ἐκκλησιαστικοὶ προσφέρωσιν εἰς αὐτόν τὴν πρέπουσαν εὐπειθειαν, βλέπετε εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐκείνην τὴν διατήρησιν τῶν θείων νόμων καὶ τῶν κανόνων τῆς εὐταξίας εἰς πᾶσας τὰς ἐκκλησιαστικὰς τελετάς, τὴν ἐπιμέλειαν ὑπὲρ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας, τὸ φῶς πάσης ἀγαθοεργίας καὶ ἀρετῆς· εἰάν ὁ μὲν προεστὼς τρέχῃ τὸν δρόμον τῆς παρακοῆς τῶν νόμων τοῦ θεοῦ, οἱ δὲ ἐκκλησιαστικοὶ ἀποστρέφονται τὴν πρὸς αὐτόν ὑποταγὴν, τότε ἐκεῖ κυριεῖ ἡ περιφρόνησις καὶ τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, καὶ ἡ ἀταξία εἰς πᾶσας τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας, καὶ ἡ ἀμέλεια τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν, καὶ τὸ σκότος πάσης πονηρᾶς πράξεως καὶ ἁμαρτίας. Εἴσελθε εἰς μίαν πόλιν· εἰάν ὁ μὲν βασιλεὺς ὑπακούῃ εἰς τὸν θεόν, τὸ δὲ ὑπήκουον εἰς

τὸν βασιλέα, εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην πταίει πᾶσα καταδυναστεία, πολιτεύεται ἢ δικαιοσύνη, λάμπει ἢ μεταξὺ ἀλλήλων ἀγάπη, ἐνεργοῦνται πάντες οἱ νόμοι· ἢ ἐμπορία, ὁ στρατός, ὁ στόλος, αἱ τέχναι, αἱ ἐπιστῆμαι, πάντα τὰ ἀγαθὰ, καὶ πᾶσα εὐτυχία ἐκεῖ ἀκμάζει· ἐὰν δὲ ὁ μὲν βασιλεὺς παρακούῃ τοῦ θεοῦ, τὸ δὲ ὑπήκοον τοῦ βασιλέως, τίς δύναται νὰ παρασῆσῃ τὰς καταδυναστείας, τὰς ἀδικίας, τὰς ἀλληλομαχίας, τὰ σκάνδαλα καὶ τὴν ἀνομίαν τῆς πόλεως ἐκείνης; ἐκεῖ τὰ ἐμπόρια ἄπιστα, οἱ στρατιῶται ὅμοιοι τοῖς λησταῖς, οἱ ναῦται σύντροφοὶ τῶν πειρατῶν, ἐκεῖ αἱ τέχναι μαραίνονται καὶ αἱ ἐπιστῆμαι φεύγουσιν, ἐκεῖ ὑπερπλεονάζουσι πάντα τὰ ἀμαρτήματα καὶ αἱ συμφοραί.

Ὑπακοὴ λοιπόν, σὺ ὑπάρχεις ἀρετὴ μεγάλη καὶ θαυμασία! ὅταν σὺ ἔλειψες, ἐσάλειψεν ὁ οὐρανός· ὅταν σὺ ἐφυγες, ἐκλείσθη ὁ παράδεισος· ὅταν σὺ ἐκρύβης, κατεποντίσθη ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἄβυσσον τῶν δυστυχιῶν· ὅταν σὺ βασιλεύης, τότε εὐτυχεῦσιν αἱ βασιλεῖαι, καὶ αἱ πόλεις, καὶ αἱ οἰκίαι, καὶ τῶν ἀνθρώπων αἱ ὀμηγύρεις, τότε ἐνεργεῖται τῶν ἐκκλησιῶν ἡ ἀρετὴ καὶ ἀγιοσύνη, τότε, φυλάττοντες οἱ ἄνθρωποι τοὺς νόμους τοῦ θεοῦ, γίνονται φίλοι καὶ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἀναβαίνουν εἰς ἐκείνην τὴν δόξαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξέπεσον. Ἡ παρακοὴ τοῦ Ἀδὰμ κατέστησε πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἀμαρτωλούς, ἡ ὑπακοὴ τοῦ Χριστοῦ κατέστησε πάντας τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας καὶ ὑπακούοντας δικαίους καὶ ἁγίους· « Ὅσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ἀμαρτωλοὶ κατε-

» στάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί ».

Πόθεν οὖν οἱ ἄνθρωποι καταφρονῶσι τόσον εὐκόλα μίαν ἀρετὴν τόσον ἀναγκαίαν καὶ ὠφέλιμον; Πόθεν ἐγὼ παρακινούμενος οὐχ ὑποτάσσομαι εἰς τοὺς προεστώτας; Ἐγὼ φαντάζομαι, ὅτι εἰμι σοφώτερος, καὶ ἔχω νοῦν διακριτικώτερον, ἢ ὅτι εἰμι ἀγαθώτερος καὶ εὐσπλαγχνικώτερος τοῦ προεστώτος, ἢ ὅτι ἐγὼ εἰμι μέγας καὶ ἐνδοξος, ἐκείνος δὲ ἐστὶ μικρὸς καὶ εὐτελέστατος· ὅθεν καταφρονῶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ ὡς ἀδιάκριτα καὶ παράλογα, ἢ ὡς βλαβερά καὶ ἀπάνθρωπα, ἢ ὡς εὐτελῆ καὶ ἀχρεῖα· τοῦτο δὲ τί ἄλλο ἐστὶν εἰμὴ ὑπερηφάνεια γυμνῆς αὐτῆ οὖν ἐξωθεῖ με ἐκ τῆς καταστάσεώς μου, ἐκ τῆς τάξεως δηλαδὴ τοῦ ὑποτακτικοῦ, καὶ χειροτονεῖ με κριτὴν τοῦ προέδρου μου· ἐκ τούτου, ἀντὶ νὰ ὑπακούω κατὰ τὸ χρέος μου εἰς τὸν προεστώτά μου, ἀνακρίνω αὐτόν, καὶ κατακρίνω ὡς ἀμαθῆ καὶ ἀδιάκριτον, ὡς ἐστερημένον τῆς ἀρετῆς, καὶ ὡς εὐτελῆ καὶ οὐτιδανόν. Ἡ ὑπερηφάνειά ἐστὶν ἡ μήτηρ τῆς ἀνυποταξίας, ἡ δὲ ταπεινώσις ἐστὶ τῆς ὑπακοῆς ἡ πηγὴ· διὰ τοῦτο ὁ τρισμακάριος Παῦλος, λαλῶν περὶ τῆς ὑπακοῆς τοῦ Χριστοῦ, προέταξε τὴν ταπεινώσιν τῆς ὑπακοῆς αὐτοῦ· « Ἐταπεινώσεν ἑαυτόν, λέγει, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ »· Ἀναβαίνει δὲ ἡ τοιαύτη ὑπερηφάνεια ἕως ἐκεῖ, ὅπου οἱ ἄγγελοι φρίττουσιν ἐνατενίσαι. Τινὲς ἄφρονες καὶ μωροί, ἀποτολμῶντες, γίνονται κριταὶ καὶ αὐτοῦ τοῦ ὑψίστου θεοῦ· ὅθεν κἀθηται ὁ ἄνθρωπος, ὁ σκώληξ τῆς γῆς,

ἐπὶ θρόνου κρίσεως, καί, ἀνακρίνων τὴν ἄπειρον σοφίαν καὶ τὴν πρόνοιαν καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ δημιουργοῦ τῆς κτίσεως, κατακρίνει καὶ καταδικάζει τὰ προστάγματα αὐτοῦ ὡς βαρῆα καὶ δύσκολα· ὑπὸ τούτων δὲ τῶν διαβολικῶν φαντασιῶν νικώμενος, γίνεται παρήκοος σχεδὸν χωρὶς ἐλέγχου συνειδήσεως· ἐπειδὴ, φρονῶν, ὅτι οἱ θεῖοι νόμοι εἰσὶ βαρεῖς καὶ δύσκολοι, ἀποφασίζει, ὅτι οὐδὲν ἢ πολλὰ ὀλίγον ἀμαρτάνει· ὅστις αὐτοὺς παραβαίνει.

Ὁ ἄνθρωπος ὁ ταπεινόφρων ἀπέχων ἀπὸ τῶν τοιούτων ὑπερηφάνων λογισμῶν καὶ σατανικῶν φαντασιῶν, ὅσον ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐνθυμούμενος, ὅτι πᾶσα ψυχὴ χρέος ἔχει ἵνα ὑποτάσῃται εἰς τοὺς ἐξουσιαστάς, καὶ ὅτι οἱ προσετώτες εἰσιν ὑπὸ τοῦ θεοῦ διατεταγμένοι, καὶ ὅτι « ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ » τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθεστήκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες, ἑαυτοῖς κρίμα λήψονται », λογιζόμενος δὲ ἑαυτὸν ἔσχατον πάντων τῶν ἄλλων, οὐκ ἀνακρίνει τοὺς προσετώτας, ἀλλὰ μετὰ χαρᾶς καὶ εὐπειθείας ὑποτάσσεται εἰς αὐτούς· πεπεισμένος δὲ ὢν, ὅτι καὶ ὑπερτέλεια καὶ σωτηριωδέστατά εἰσι πάντα τὰ προστάγματα τοῦ πανυπερτελείου καὶ πανυπεραγάθου θεοῦ, μετὰ πολλῆς εὐλαβείας ὑπακούει εἰς αὐτά· ἐὰν δέποτε παρακούσῃ, οὐ συλλογίζεται, ὅτι παρήκουσεν, ἐπειδὴ ἐκεῖνά εἰσι βαρῆα καὶ δύσκολα, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτός ἐστι κακοπροαίρετος καὶ δύστροπος. Ὅστις λοιπὸν ἔχει τὴν ταπεινωσιν, ἐκεῖνος ἔχει καὶ τὴν ὑπακοήν.

Σημειώσατε δέ, ὅτι ἄλλη μὲν ὑπακοὴ ἐστὶν ἀναγκαστικὴ, ἄλλη δὲ προαιρετικὴ.

Ἡ πρώτη οὐκ ἐστὶν ἀρετὴ, ἐπειδὴ οὐκ ἐστὶν ἔργον τῆς προαιρέσεως, ἀλλὰ τοῦ φόβου, οὐκ ἐστὶ καρπὸς τῆς ἀγαθότητος καὶ ταπεινοφροσύνης, ἀλλὰ τῆς βίας καὶ τῆς ἀνάγκης· ὑπακούεις εἰς τὸν δυνάστην ἵνα φύγῃς τὰς πληγὰς, καὶ ἐλευθερωθῇς ἀπὸ τῆς δυναστείας· διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη ὑπακοὴ οὐδένα ἔχει μισθόν· ἡ δευτέρα, ἡ γουν ἡ ὑπακοὴ ἡ προαιρετικὴ, ἐστὶν ἔργον οὐχὶ τῆς βίας, ἀλλὰ τῆς συγκαταθέσεως τῆς ψυχῆς, οὐχὶ τῆς δυναστείας, ἀλλὰ τῆς ταπεινοφροσύνης· ὅθεν αὐτὴ ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ ὑπακοὴ, αὐτὴ πρέπει εἰς τοὺς χριστιανούς, αὐτὴ ἔχει τὰς ἐπουρανίους καὶ τὰς ἐπιγείους μισθαποδοσίας. Ὅσοι οὖν θέλετε τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς ὑμῶν, καὶ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εὐτυχίαν, ἐκδιώξατε μακρὰν ἀπὸ τοῦ νοῦς τὴν ὑψηλοφροσύνην, ἵνα ἔλθῃ εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν ἡ μεγάλη καὶ σωτήριος ἀρετὴ τῆς ὑπακοῆς. Πάντες πάντοτε καὶ ἐν πᾶσιν ὑποτάγητε εἰς τοῦ θεοῦ τὸ θέλημα· « Πάντες ὑποτάγητε ἀλλήλοις ἐν φόβῳ θεοῦ »· αἱ γυναῖκες ὑποτάγητε εἰς τοὺς ἰδίους ἄνδρας, τὰ τέκνα εἰς τοὺς γονεῖς, οἱ νέοι εἰς τοὺς γέροντας, οἱ δοῦλοι εἰς τοὺς δεσπότας, οἱ ὑπῆκοοι εἰς τοὺς ἡγεμόνας καὶ προέδρους· « Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν Κύριον, εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν »· ὑποτάγητε εἰς τοὺς ἐξουσιαστάς καὶ προσετώτας, « ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ »· μὴ προφασίζεσθε τὴν ἐλευθερίαν, λέγοντες, ὅτι ἐσμὲν ἐλεύθεροι καὶ οὐκ ἔχομεν χρέος ὑπα-

Ρωμ. 13,
1, 2.

Ἐφσ. 5,
21.

1. Πέτρ.
2, 13, 14.

κοῆς· ὡς ἐλεύθεροι ὑποτάγητε, καὶ μὴ ἀνυποτακτῆτε, ἔχοντες τὴν ἐλευθερίαν ὡς ἐπικάλυμμα τῆς κακίας· ὑποτάγητε δέ, καὶ ἂν πονηροὶ ὧσιν οἱ προεδρεύοντες, καὶ

πολλὰ παθήματα ἀδίκως ὑπ' αὐτῶν πάσχητε· «Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνήδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως».

1. Πέτρ.
2, 19.

